

Ախօբ սկսաւ մեր ալ զպրոցնե-
րսն տարեկան հարցաքննութիւնը.
արդիւնքը պատեհ առթիւ կրմա-

ցնենք. բայց նախ «Հայկին» (*) կարգացէք որ քիչ մը զաղափար առնէք կատարուած քննութեանց եղանակին վրայ :

2.

Բարիկ, 23 յունիս 1899

Այս կիրակի օրուտն, երկու հայ երեստատորգներ լանվոյիլ արարքը պատմելէ առաջ, որուն պուժկան եղանակն «Թան» «Ֆիկար» եւն. թերթեր, խալթող, կծու, և մի քիչ ալ չափազանցուած ոճով, ներկարգրեմ Բարիկարեակ հայերու ոմանց զբաղումը, և անոր ի գործ դրուելու եղանակը, որոյ յուսկ կիրարկութենէն յառաջացած է, ու պիտի յառաջանան անշուշտ ներմանքին վէճ, կագ, ու կռիւ, եթէ հայ պատուաշատ սիրտը, չըր- ջահայեաց հոգածութիւն մը ձեռք չառնուի, նպատակ ունենալով ոչ անքան նիւթակտնը, որքան հայ աւանդի մակարդակին բարձրացումը, օտարի գիտող աչքին առջեւ, Գաղղիոյ այս մեծ ուստանին մէջ :

Բարիկ, սպանիական խորովումով գետնապիստակի վաճառումի թուականը հին չէ. Հանգ. Նուպար բաշայի «Խնամատան» ճակատը, «Քրտումը երեսաց» քանդակուելուն պէս, հացի խնդիրը սուր և ուժգին կը ցցուէր, տկարները վատացնելով, և քաջերը մղելով յաշխատութիւն :

Եղան հեռացողներ, որուեստի և ալ ճիւղերու հետամտողներ, մնացեալք գետնապիստակի վաճառողներ դարձան՝ ճակատաբաց իրենց ապրանքը մատուցանելով պուլվառներու, հրապարակներու, և կարեւոր փողոցներու վրայ գտնուող սրճարանի յաճախորդաց, որք սիրով կընդունէին, ի խրախոյս «աշխատութեան յանդուգն զաւակներուն» :

Աստիք վաճարող մը ձեռքերին կը կորսուին անծայր մայրաքաղաքին ամենէն անձանթ անկիւնն

(*) Հայկին իր վերջին թիւով հրատարակած է Ռուսոմուքի վարժարանէն ձեռք անցուած ցուցակ մը, որ մէն մի աշակերտի ուղղութիւնը հարցունքներու կանխապատրաստեալ ցանկն է :

Իսկ, ուր կը սրտտեսն պիտակ ինքրող խմբակ մը, նախ՝ հատիկ հատիկ, ամեն սեղանի վրայ կը տարտնեմ համեստ, Յաճախորդք զանի կը ճաշակեն. անդին վաճառողը իր գործը կը շարունակէ մինչեւ վերջին սեղանը : Այս բարձրաձայն կը հրամայեն «բաքաւել», «բիւթալ» եւն. Ոչ մէկ վաճառող իրաւունք չունի այցելելու այն սրճարանը, քանի չը հեռանայ միւսն անկից : Կիրակի երեկոյեան ժամը 9 1/2ին միջոց. ներսն Ատրիանուպոլսեցի կտրապետ Գրիգորեանը, գաղտ կը մտնէ այն սրճարանը, ուր Յովակիմ Շահմիրեանը, կէրմերցի (կեսարիոյ գիւղ), կը բաժնէր համեստը. Յովակիմ կազդարարէ հեռանալ անիրաւին. հրմշտուկը կ'սկսի, կտրապետ կապտակէ Յովակիմին. սա զայրացած ձեռքի պիտակի շիշը կը փակցնէ ընդդիմովի զլիւնի գլուխը կը պատռի. շիշի խոշոր կտորը երկրորդ անգամ վեր առնելու միջոցին, կը վիրաւորուի Յովակիմի ձախ ձեռքը : Այս մեծ պուլվառի, գափէ տէ բրէնսի առջեւ տեղի կ'ունենայ, հո՞ն և լնայում բազմութեան մը ներկայութեան : Ոստիկանութիւնը կը միջամտէ, ու կ'ուսնորդէ զանոնք հիւանդանոց : որոնք այժմ անփութ իրենց գործին են. սա կայն «Ֆիկար» շատ անպատշաճ ձեռք է գործածած, իրաւամբ այս թերթ կուր նկարագրելով «տիկնար թի մէջ կը գլխէ, ինչ որ սեղանին վրայ կը գտնուէր, ափսոսէ, գաւաթ, շիշ, եւն. իրարու վրայ նետուած և փշուր փշուր եղածն. առանց ոստիկանութեան միջամտութեան, զիրար պիտի բապանէին» եւն. :

Ամօթ չէ՞ մեզ, այսպէս պէտք էր վարուիլ, և Բարիկի ամենամեծ օրաթերթերուն արհամարհանքը հրաւիրել :

Մարտիլ եղած միջոցիս ուրախացայ յաճախորդ մը քովին. ներսն կը բացագանչէր. «Հայը Յոյնէն նախամեծար կը համարիմ» : Միշտ նպատակաւոր վկայութիւններ խլելու ենք օտարի բերնէն : Ա.

ԱՌՈՂՋԱԲԱՆԱԿԱՆ

ՀԻՒՄԱՆԻՏԻ ԾԱՌԱԼՈՒՄԸ ՄԵՐ ՄԷՋ

Ամեն ոք ալ կասկած չունի թէ՛ հիւմանիտի միջոցառման հիւանդութիւն մ'է եւ թէ՛ այդ հիւանդութիւնը երեսն երեսու համար, մարմնով մէջ միջոցառման գոյութիւնն անհրաժեշտ է. բայց է փոխանցումը ընդունուած իրողութիւն մ'է :

Թէ ինչու համար վառնայի՞ մասնաւորաբար հայոց մէջ աւելի բազմութիւն են այդ հիւանդութիւնը վարակուողներն :

Գրեթէ շուրջ երեք տարի է որ հաստատուած իրենցով վառնա, ինչ որ ուսումնասիրեցի, սա եզրակացութեան կրցայ հասնիլ թէ միջավայրը շատ սահմանափակ լինելով, պտոյտն ազատ եւ աղ պտտեցու. վայրերն ալ որոշեալ մի քանի տեղերէ բաղկացած լինելով, ամեն ոք եթէ ոչ ամեն օր գէթ երկու երեք օր մի անգամ այդ վայրերու մէջ օրուան մի մասն անցնելու ստիպուած է :

Ապացուցուած է որ թոքախտի միջոցներն միայն խուրի (պաղիւմ) եւ բնականաբար առաւել կամ նուազ խառնուրդն եղող լորձուքին մէջ կը գտնուին :

Վերջէն հաստատուեցաւ. որ այդ միջոցառման արտադրութիւնն ենք ու եւ տեղ մը մնալով առ առաւել 15-20 օրուան մէջ իրենց գործութիւնը կը կորսնցնեն եւ վնասակար լինելէ կը դադրին. սակայն այդ 15 օրերու միջոցին իր ուժը կորսնցուցած չէ դեռ : Հոս այդ փոքր փոքր փոքր անպակաս են, բնականաբար ինչպէս ուրիշներ նոյնպէս անոնք եւս նոյն միջավայրին գտնուելով միշտ սատ անդ ստատ լորձուքի արտադրութիւններ կը սփռեն. եւ անպակաս եղող գործարար քանակներու միջոցառման գտնուած փոշին եւ աւազն իր պարունակութիւններով միայն օգտին մէջ բարձրացնելով ամենուի երեսն կը զարնեն. նոյնպէս խառնութեան մէջ գտնուած եւ յա չի մաքրուած ըմպելեաց գաւաթներն ալ կընան նոյնը կատարել. այս եղանակով միջոցները ներմուծուելով զէպի թոքերն, կըսպանեն յարմար ժամանակին որ ներգործեն մարմնով վրայ, որ գործող գաբար չոքանար :

Թէ ինչու երբեմն ապարդիւն կը մնայ իրենց գոյութիւնը եւ երբեմն դիւրաւ կը ներգործեն :

Հոս ալ իրաւունքը գործարարին է, ինչպէս արտադրուած նոյնպէս ի ներքուստ միշտ մաքաւումը տեղի կը

տրուի որ եւ է հիւանդութեան մը, մարմնով ամենայնպէս ընդհանրացած գործութեան չափովն այդ փոքրիկ անսեսանելի միջոցառման հետ կընուիլ կընկալի. եթէ ընդհանրացած հանդիսանայ, միջոցառման արդէն իսկ ոչնչացած է, իսկ եթէ տկարանայ ինք կ'ոչնչանայ եւ միջոցառման ազատ միջոց քանակով կը բազմապատկուի. անգամ մը որ բազմապատկուի կասկած չ'կայ թէ միւս ամեն հիւանդին ալ հետզհետէ իր առջեւ պիտի ընկերին : Իսկ եթէ ընդհանրացած միջոցառման ուժեղ հաւասար ըլլան, մինչեւ այն օրը որ մէկը կամ միւսն զօրացնող ներքին կամ արտաքին պատճառ մը գայ կը շարունակուի ներքին կռիւն :

Ըսել է թէ մեր մէջ այդ ախտին բազմութիւն լինելուն պատճառն մեծաւ մասամբ մարմնով ընդդիմութեան առաւել կամ նուազ տկար ըլլալն, եւ հետեւաբար միջոցառման բանակէն յաղթուիլն է :

Երեւելի փորձառու բժիշկներ հաստատած են թէ, վիշտերն եւ յուզումներն այսինքն անանկալ պատահարներն ինչպէս՝ վախ, սարսափ, բարկութիւն, յանկարծական տպաւորութիւններ եւն. մարմնին տկարացնելով տեսակաւոր հիւանդութիւններ յառաջ բերելէ զատ, արդէն պատրաստուած շատ մը հիւանդութիւններ ալ որոնք կընային հետզհետէ անհետանայ, կընան անմիջապէս երեւան հանել :

Օգի, լոյսի եւ քերականութեան, ինչպէս նաեւ անոյն քնոյ պակասութիւններն հետզհետէ մարմինը կը տկարացնեն, նոյնպէս մտաւոր եւ մարմնաւոր չափազանց աշխատութիւններն, խոնաւութիւնը, մտահոգութիւնը, գրեհուրութիւնը, մարմնոյն եւ անոր մասնակներուն ուժը կըսպանեն :

Եզրակացութիւն

Այժմ, դիւրութեամբ կրնանք ըմբռնել թէ ինչու մենք հայերս այսպէս միջոցառման ալ յաղթուելու ենք թարկուած ենք :

Մեր կամքէն անկախ պատճառներով վերջին գէպերու հակազդեցութիւնէն մարմնով ֆիզիքական եւ բարոյական անկումը, նոյնպէս մաքուր օդի, քերականութեան եւ սնունդի պակասութիւններն, բնականաբար խոնաւութիւնը, ստիպալ մտաւորական եւ մարմնական չափազանց աշխատութիւնները, մտահոգութիւնը եւ շատ անգամ ներքին անբաւականութիւնն ալ կցուելով, կը բաւեն արդէն մարմինը քայքայելու. եւ կան շատեր ալ որ այս քայքայիլ պատճառներն քիչ ունենալով կուգան իրենց կողմէ, գրեհուրութիւնը ալ աւելցնել, որ մարմնով քայքայուած փոխանցելու աւելի ուրիշ բանի

ԲՈՒՆՈՒԹԵԱՆ ՏԱԿ (20)

ՔԱՄԱՆԱԿԱՆ ԶԱՅ ԿԵԱՆԲԷ ՊԱՏԿԵՐ ՄԸ

ՄԱՍՆ ԱՌԱՋԻՆ

—Արեւ. Աստուած իմ, եւ սակայն ի՞նչ ըրած ունիմ որ զիս աքսոր պիտի զրկեն գոռաց Յովհաննէս աղա, յուսահատական խոր հոգաւով մը :

—Այո՛, Արեւ, կրկնեց Մինաս տըպաւորութիւնը կատարեալ ընելու համար :

—Բայց ի՞նչ չօչափելի փաստ կայ որ այսքան անխղճօրէն կը վարուին հաս. Օսմանեան կառավարութիւնը իմ երեսն ի՞նչ վնաս տեսած ունի. թուրքերու մէջէն իրր թէ նամակ մը եկեր է...

—Ահա՛ այդ նամակն է որ ձեր կորուստին պատճառ պիտի ըլլայ :

—Բայց իսկապէս ես ատանկ նամակ ստացած չունիմ. քայմաքանին առջեւ խօսեցայ այդ մասին. ըսի թէ անձիս գէմ ծուղակ մը լարուած է եւ թէ կեղծ գրութեամբ մը կեանքս վտանգի մատնել կուզեն. մտիկ անգամ չըրաւ. անմիջութեամբ չկրցայ հաստատել. Մինաս աղա հիմա քանի որ Ռիզա էֆէնտիին հետ աղէկ կը տեսնուիք եւ իմ ալ բարեկամս էք, գագէք ըսէք որ զաւի մը գոհուած եմ եւ թող չխաբուելի :

—Այս առաւօտ տակաւին հոս չեկած գիւնցի իրեն մօտ. շատ պնդեցի ատոր վրայ յամանցաւ. վերջապէս...

—Վերջապէս, ի՞նչ, հարցուց Յովհաննէս աղան :

—Վերջապէս միջոցը գտայ պատաս-

խանեց Մինաս պահանջողաբար :

Յովհաննէս աղա պարզապէս ինքզինքը վիրաւորուած զգաց Մինասի գործը որո՞ւ չեղանք որո՞ւ «վերջապէս միջոցը գտայ» ըսած ատեն վազրի արտայայտութիւն մը առած էր. անոր այդ վիճակը անմիջ հալածականին վրայ իրեն ամենէն աւելի թանկագին եղած պատիւը աղարտելու աղիցցութիւնը ունեցաւ. ատոր վրայ Մինասի նկատմամբ անոր բանա մտնելն ի վեր բռնած խորհկամական վարմունքը փոխեց եւ զգալով որ կարիճի մը առջեւ կը գտնուի արթուն եւ պատրաստ կեցաւ ի պահանջել հարկին զայն քախ- ջախելու համար :

«Այո՛, Յովհաննէս աղա ձեր աղատուը կարելի է եւ գիտցած եղիք որ ձեր կեանքը սա ափիս մէջն է միայն թէ այդ աղատութիւնը ձեռք բերելու

համար ձեր կողմէն ալ զիջողութեան պէտք կայ» :

—Ի՞նչ կրնայ ըլլալ այդ պահանջուած զիջողութիւնը, հարցուց բանաստիկալը :

—Պիտի ըսիմ, բայց եթէ պահանջուած զիջողութիւնը ընել մերժէք վա՛յ ձեզ. գիտցած եղիք որ այդ պարզային եւ ձեռք գործէն ետ պիտի քայիմ եւ համոզուած եղէք որ այդ բանը բաւական է զքեզ ոչնչացնելու համար :

—Սոսեցէք ուրեմն, մտիկ պիտի ընեմ :

—Աւելի ըսէք որ պիտի ընդունիք պահանջած առանց առարկութեան :

—Կ'ապաւնիմ :

—Հիմա Յովհաննէս աղա այս օր իսկ կրնաք արձակուիլ բանալէն. միայն թէ Հրանդիկ ձեռքը ինձ պէտք

ժառանգելու
Ահա այս պատճառներով, որոնց մէջ
մասն ալ կամայ են, բնականաբար զօրութեան
թիւնը տկարանալով ներսնուծուած
իբրեւանքով տեղի կաւայ եւ ալ
գիրտու կարելի չէ կասեցնել:
Թէ ի՞նչ միջոցներով կարելի է միջ-
րոպէները մասամբ չէզոքացնել, յա-
նարգիւ:
Բժ. Ե. Թ.

ԼՐԱՔԱՂ

Ռուսահայ ազնուական իշխան
կոստանդին Բեհպալեանցի բան-
տարկութեան լուրը հաստատուած
է: Այդ բարձրաստիճան հայ պաշ-
տօնատարը ամբաստանուած է
կովկասու կառավարիչ կալիցին
իշխանէն. որովհետեւ այդ հայազ-
գի իշխանը նախարարներուն քով
իր ունեցած վստահելի դիրքին
չնոյնի քանիցս ի դերիւ հանած
էր կովկասի թէ արգի և թէ նա-
խորդ կառավարին ծայրայեղ ա-
ռաջարկները, որոնք Ռուսահայոց
իրաւունքները կը սահմանափակե-
ին:

Իշխան Բեհպալեանցի դէմ
ամբաստանութիւնն սա էր թէ
կովկասահայոց վերաբերեալ կա-
լիցին տեղեկագիրը պաշտօնայի
մը ձեռքով ընդօրինակել տալով
«Թայմզ» թղթակցին հաղորդած
է և օրինակ մ'ալ իր քով պահած
է:

Իշխան Բեհպալեանց կէս գի-
շերէն վերջ իր տանը մէջ կը ձեռ-
բակալուի ոստիկանութեան ծրա-
տեալ գործակալներէ, բնակարանը
կը խուզարկուի, բայց ամբաստա-
նութիւնը հաստատող ո և է թուղթ
չի գտնուիր:

Ուրախութեամբ միմանեք
թէ Պարսից Շահը գնահատելով
իր անձնական պայտաւական բժիշկ
և թէհրանի բժշկական դպրոցին
տնտէշ ու Բրօքսթօր Տըթ. Յ.
Թիւրքմանի որժանիքն ու ծա-
ռայութիւնն, պատուած է զանի
ժառանգական խառնութեան տիտ.
զօտով. ըստ որում հայազգի բը-
ժիշկն և իր արու գտնականներն յոր-
դոց որդի խան տիտղոսը պիտի
կրեն:

է տաքս
Այս քանի մը խօսքերը ամբաստան-
եալին վրայ կայծակի տպաւորութիւն
գործեցին. խեղճը իր աչքերուն խա-
ւարիւր զգաց գիտակցութիւնը կորստ
եւ քիչ մնաց նուազեցուն. բոլորէ մը
ետքը երբ սպառուած ֆիզիքական ու-
ժերը նորոգուեցան իր գլուխին պայ-
թած խաղը վարագոյրէն յորորովին
մերկացած տեսաւ. վայրկեանապէս ըմ-
բանց որ դաւը Մինասի կողմէն տար-
քուած էր առաջին մերժումի մը վրէժը
լուծելու եւ վերջապէս Հրանդիին տի-
րանալու համար: Մինաս իր խօսքե-
րուն բանտարկեալին վրայ ունեցած
վատ ազդեցութիւնը անոր պէմբը ու-
նեցած փոփոխութիւններէն կոտորած
էր:
«Այո՛» կամ ո՛չ. խօսէ Յովհաննէս ա-
ղա, պահանջեց Մինաս հնչուն ձայնով
մը:
— Հրանդի՛նը... քեզի գաւաճա՛ն քե-

Վսեմ. Տօթթօրը իր զրազուճեմ-
բէն ժամանակ խնայելով Ձէնա
կամ Ձանդիկ լեզուն կ'ուսանի, ու
րով օգտակար պիտի ըլլայ Հայ
պատմութեան. որովհետեւ այդ
լեզուն նախնի արեւապաշտ պար-
սիկներու լեզուն է: Տօթթօրը Ձը-
րադաշտեան մոգպետ դասաւոր
մը բռնած է որ իրեն գաս կու-
տայ: Բայց Ձէնաը սրբազան լե-
զու մը սեպուելով, սովորութիւն
չի կայ եղեր ալոց ուսուցանել,
Տօթթօր բարձր դիրքի տէր Պարս
բարեկամի մը միջոցով եղտ գրել
տուեր է, և անտեղի Ձրադաշ-
տական դեմպետէն (տիւսթուր)
հրաման եկեր է որ այն մոգպետը
զանգեկերէնը սովորեցնէ հայուն,
որուն նախնիքն այնքան վեճ ու-
նեցեր էին նոյն Ձրադաշտեան
կրօնին պաշտպան Յաղկերտին
հետ: Համակրելի գրագէտ-բժիշկին
սոյն ձեռնարկին սրտէ յաջողութիւն
և կտորուծութիւն կը մայլթենք. և
լիտայս ենք թէ հայ պատմու-
թեան բաւական օգտակար և լու-
սաբանող նիւթեր պիտի կրնայ
մատակարարել:

— Կ. Պարսոյ քաղաքական ժա-
ղովր թագրի մը կը պատրաս-
տէ կառավարութեան մատուցանե-
լի, որով տուտի մնացած ինչ ինչ
յարարերական խնդիրներու կար-
գադրութիւնը պիտի խնդրէ:

— Ժընէվի մէջ Օր. Արաքսի և
Օր. Անոյ Մատթէոսեան երկու
քոյրեր գեղարուեստի մէջ եղական
յաջողութիւն ցոյց տուած են:

— Թիֆլիսէն Պոլսոյ հայ թեր-
թիւուն հաղորդած են թէ ռուս
կառավարութեան գրաւուած հայ ե-
կեղեցական և անհատական կա-
ռուածներն ետ առնելու յայտը ի
գերեւ ելած է. որովհետեւ ամենէն
աւելի աչքի զարնող քանի մը
զլխտուր պարագաներուն մէջ
արգէն մերժողական պատասխան
տրուի է: Հայ աշակերտի մը ստք
կոխած շէնքը, և հայ դպրոցի մը
պահպանման ծառայող կալուածը
— նոյն իսկ ուժեղանալու կեր-
պով ըլլալ— այլ ևս ռուս տէ-
րութեան սեփականութիւնը կը
նկատուին եղեր:

— Պոլսոյ վարչական ժողովներ

վերջին խառն նիստին մէջ ևս
զրադեցան Ալլ. Սահմանադրու-
թեան փոփոխման վերաբերեալ
խորհրդակցութիւններով, որոնք
քանի մը նիստէ ի վեր կը շարու-
նակուին:

— Ռուստուքէ կը գրեն «Նոր
Դար» թէ անգլոն հայոց վարժա-
րանը փակուել է գրամական անձ-
կութեան պատճառաւ: Նամակա-
դիրը ցու կը յայնէ որ Պուլ-
կարիոյ և Ռումանիոյ մէջ հայ
հասարակութեան տեսակէտով ա-
մենակարեւոր եղող այս քաղաքին
մէջ, ինչ հայերը բաւական լաւ
գիրք ունին, կարելի չէ եղած
համեստ վարժարան մը բանալ:

Ռուստուքի մասին այս տեսակ
թղթակցութիւն մը արնատահմա-
նի հայ թերթերուն մէջ երեւան,
այդ քաղաքի ընտրեալ հայ գա-
ղութին անպատուաբար է: Բայց
իրողութեան մօտէն տեղեկակ և
զողներ լաւ գիտեն թէ ասկէ մին-
չիւ մէկուկէս տարի առաջ Ռուս-
տուք շրջակայ քաղաքաց մէջ ազ-
գային տեսակէտով ամենէն աւելի
պոնծալի կացութիւն մը ունէր.
ինչպէս որ դեռ երկու տարի
առաջ ռազային շէնքեր և վար-
ժարան կառուցանելու համար
տասնեակ հազարներով գումարներ
ստորագրուած էին. վարժարաննե-
րը անընդհատ ու կանոնաւոր կըն-
դանային և ժողովուրդին մէջ
համերաշխութիւն կը տիրէր:
Բայց սեւ է եղեր այն օրը յո-
րում յանկարծ Ռուստուքի վար-
ժարանաց մէջ երեւացին Նոր-Դա-
րի Ռուստուքեան թղթակցներուն
պէս անպարկեշտ ու պառակտիչ
արարածներ որք իրենց քսոմենի
վարք ու բարքով ժողովրդեան
համերաշխութիւնը խանգարեցին,
վարժարանները աննախաձեղի դիր-
քի մը մէջ դրին ու ձեռնարկուած
շինութիւնները չի կատարուելէ
զատ, ռազային անտուկը 6-7,000
ֆրանք պարսքի կնիքակցեցին:

Այս ամենի պատճառ ըլլալ և
այսօր ալ ելնել «Նոր-Դար» թէ
կոկորդիլոսի արցունքներ թափել
վերջին ծայր աներեսութիւն է:

մը պատասխանեց Յովհաննէս աղայի
վերջին առարկութեան:
«Հասկցած եմ, հասկցած եմ մոլտաց
Մինաս հեգնօրէն. թերեւս այդ ինծի
արժանի տեսած աղջկա իսկ կոչելին
ծայրը չարժող Վահրամի պէս անկու-
ստի մը տալ է նպատակնիդ բայց ձեր
այդ փափագն ալ ջուրը ինկաւ. Վահ-
րամը այլ եւս Ակնի մէջ չպիտի կրնայ
սպիւր, Վահրամ սեղի սուտը իր դո-
րաւոր հակառակորդին եւ այժմ երկու
օր է որ փախած է քաղաքէս:
— Վահրամ, փախած...
— Այո՛, փախած. հեռացաւ, չգիտե-
ցուի թէ ո՛ր. եթէ ոչ իր օրերն ալ
համբուած էին. հիմա ձեր վերջին պա-
տասխանը միտմո՞մն է Յովհաննէս ա-
ղա, կրկնեց Մինաս աներես լրեւ-
թեամբ:

— Մոսկիւի քսոմենաց. կրնաք դուրս
ելնել, պատասխանեց բանտարկեալը
մտաշնոր վիճակի մէջ:

ՍՈՒԼՀԸ ՈՒՄՈՒՄԻ

Վէ

Թ ի Ի Ք ի Ա

Թէրքի սիրահ Գօնֆէրմանտան տօ-
լայը Թիւրք էֆֆեարմանտան պիւր նի-
մունէ

«Թէրքի սիրահ» Գօնֆէրմանտ
«մուհաքէմէի սուլհիլէ» ուսուցիչի
միւլէքէրէ իթմէքտէ օլտուղը կա-
ղէթալարն ճիւլէի ինպարա.
թընտան տըր: Տէղէթէր արա-
սընտա միւնալընֆիհ պիւր մէսէ-
լէնին հալը սիրահ գուլմէթի իլէ
թէսվիլէ օլընմագտան իսէ տօս-
թանէ հնգաղը հազ իտիլմէք ճի-
հէթի գօնֆէրմանտան էստըր իշթի
ղալմթը ըմըլ: (.)

«Թէրքի սիրահ» պիւր չօճուգ
օլտընտուղմանտան պաշգա պիւր շէյ
տէկիլ տիւր: օ հալտէ թէրքի սի-
լահ թէքլիֆլէրի «տման սէնի քէ-
սէյիմ» կիպի պիւր ընտալա պէնդէր
օլտըղըն տահա չօգտան եալմըլ
իտիք: Պու թէքլիֆի հիշ պի-
րի գապուլ իթմէթիկի իշիւն
«Թէրքի սիրահ» ըն իսմի պիլէ տէ-
կիշիլտի: Վագտա իսիմ տէկիշիլ-
մէքէ հազըգալմ տէկիշմէլ: Պուն-
տան սօնրա սիւնկիւսիւ իւղէրին.
տէ կէօրտիւկիւմիւլ պիւր թիւ-
ֆէնկէ գարէնֆիլ շիշէկի տէմէք-
լիկիմիլ թէքլիֆ օլընըօր: պու-
գապիլ տիւր՝ լաքին, Դիւրքիա-
տա կէօրիւլէն պիւր գարէնֆիլ շի-
շէկինէ պիւր գարէնֆիլ թիւֆէնկի
նամը վէրիւլալ, պունտան պիւր
մունտագաա զուհուր իտէր իսէ՝
շիմտիլէ գաւտար օլտըղը կիպի՝
մուհարէպէ չըգմալարագ՝ մինա-
սիպ կէօրիւլէն եերէրի Թիւրքի-
ատան պիւրէր պիւրէր սլմագ, պու-
նունտէ իսմին տէկիշտիլէրէք
Ձին չիպի «քիւրայա վէրիլմէք»
թապիլի իլէ իֆտաէ օլընպիլիւր:
Ձաթէն «հուգուգը տիւլիլ (մի-
շաղգային օրէնք) գաիտէլէրի պօշ
լաֆտան իպարէթ տիւր. ասըլ
գաիտէ» հիւքմ զալիպին տիւր (ի-
րաւունք հզօրինէ) գաղիլէսի աիւր:

Օ հալտէ գօնֆէրմանտ Դարգ մէ-
սէլէսինին հալը իշիւն տըր:
գալկա հէք պիլիմ եօրկան իւղէ-
րինէ տիւր տէր իսէք աճէպա պիւր
տօլլու ֆիքիլ պէյան իթմիլ օլ-

Յովհաննէս աղայի վերջին բառերը
յուսահատական ահաւոր կնիք մը ձը-
գեցին Մինասի ճակտին վրայ. կարծես
հոգիին մարմնին վրայէն բաժնուիլը
զգաց դաւաճանը. Վահրամի փախուստ
ալ, Յովհաննէս աղայի դատապար-
տութիւնը նոյն իսկ իր դատին աջո-
ղութեանը մեծ հաւաստիք մը չէր
ներկայացներ իրեն աչքին ալ քանի
որ Յովհաննէս աղան այդ ատիճան
անակնկալութիւն կերպով ընդդիմացաւ
իր առաջարկին. կեցած տեղը գինովի
պէս տոտանեցաւ եւ չկրնալով սրտին
խորէն փրթած ախլը դուրս տալ կո-
կորդին մէջ անոր խեղճութիւնը զգալով
բանտին դռնէն դուրս նետուեցաւ գար-
շիլի հայհոյութիւններ ժայլքելով ինք
ալ չէր գիտեր որի դէմ:

Զ. Կառնաւարական

Շարունակելի

